

Livlig undervegetation i Stockholms

MUSIKLIV

Efter Malmö Musikteaters uppsättning av Britens *En midsommarnattsdröm* har det talats om att spjutspetsen inom den svenska musikdramatiken inte längre ligger i Stockholm utan i Malmö. När det nya operahuset blir färdigt i Göteborg blir det än mer komplicerat — Stockholm kommer då att få ytterligare en utmanare till positionen som Sveriges musikdramatiska centrum.

Vad Malmö verkligen går för får den närmaste framtiden utvisa, och i fallet Göteborg är det knappast ens värt att spekulera. Däremot kan man konstatera att det fortfarande finns en helt annan bredd på utbudet i huvudstaden. Även om Operans senaste uppsättningar inte imponerat som totalföreställningar finns där en odiskutabel musikalisk kompetens. Man hittar Folkoperans vitala iscensättningar som har sin tyngdpunkt i behandlingen av operaformen.

Charlotta Larsson, säker, operamässig, suggestiv.

Men den viktigaste skillnaden ligger i experimenten — utan att direkt vara musikdramatik finns där en rik flora av musik som ingår ett nära samarbete med dans, video, performance.

Nyligen befann jag mig uppe i ett höstligt Stockholm som var ett surrande getingbo på den musikaliska fronten. Jag skulle ha behövt åtminstone ett par dubbelgångare för att hålla koll på allt av intresse. Men eftersom jag främst var ute efter att registrera temperaturen på den i vid mening musiksceniska verksamheten fick jag inskränka mig till Folkoperans *Turandot*, Fylkingens 60-årsjubileum och en konsert med musik av en handfull unga tonsättare.

Det finns än så länge inom musikdramatiken inte ett spår av den barkbrödsmentalitet som man kan hitta både i den nya litteraturen och konsten — behovet av att söka sig mot ett antingen realistiskt eller politiskt uttryck. Tvärtom vidareutvecklas de fysiska och prunkande sidorna av iscensättningarna från 80-talet. Kontinuiteten blir tydlig när nu Folkoperan omarbetat sin version av Puccinis *Turandot* från 1988, som med den nya scenografin och det utvidgade manskapet känns högaktuell.

Visst kan den Alice Miller-influerade läsningen av texten med ett barndoms-trauma som nyckel kännas konventionell. Men det kollektiva arbetssättet — med dansare, kör, orkester och solosångare som i mer än en mening befinner sig på samma plan — ger en färgstark intensitet då alla led fungerar friktionsfritt. Våldiga tygsjok fladdrar, rörelserna är koreografiskt finlipade, det begränsade scenutrymmet ger intimitet. Läggt därtill premiärens Stephen Smith, som trots cortisonbehandlad hals gjorde en lika flexibel som kraftfull Calaf, och den ytterst lovande sopranen Charlotta Larsson med en under föreställningens gång allt säkrare behärskning fram till det ögonblick då hennes Liu tar sitt liv för Calafs skull. Högst operamässigt, mycket suggestivt.

Att under dagtid vandra över till Skeppsholmen och Moderna museet där Fylkingen inledde sitt jubileum innebar bara ytligt sett en kulturkrock. För även om Fylkingen som begrepp står för radikal avantgardism kan man hitta förbindelser med en uppsättning som Folkoperans *Turandot* genom den fysiska känslan för det visuella.

Ett viktigt inslag är här den elektroakustiska musikens möte med bildspel, video eller performance. Det

kan resultera i rena tafligheter där bildspelet mest påminner om misslyckade diavidsvisningar och där videorna skvallrar om att upphovsmannen varit inne på främmande områden. Men ett samarbete som komponisten Sten Sandells och bildkonstnären Inger Arvidssons bildspel *Gobi* visar att tekniken kan frigöra starka konstnärliga krafter om den blir ett medel och inte ett mål. Tunga industriella klanger mot färgstarka bildcollage.

Mitt i all förevisning av de tekniska möjligheterna kom dansaren Bo Arenander och slagverkaren Raymond Strids *Drams*. Fyra scener i fri form spelades upp där Sandells utvidgade trumset och Arenanders stiliserade dans utvecklade en oerhörd energi. Medan datorerna och tekniken orsakar vulkanartade omvälvningar i formerna för konstnärligt utövande kan en återgång till det rent kroppsliga och instrumentala kännas förlösande.

Under vandringarna på den stockholmska musikscenen hamnade jag dessutom på en konsert på Galleri Enkehuset med nyskriven musik av det yngsta tonsättargardet. Också här var det avskalningen som gjorde störst intryck. I uruppförda *Lufttrumma* av Marie Samuelsson användes just en lufttrumma som högst originellt slagverksinstrument till sax och piano.

Hon har skrivit ett verk där plåten omväxlande viskar och dundrar fram färgskiftande ljudformationer till ett utsökt koreografiskt rörelsemönster.

Ett annat stycke med inslag av udda instrument var Eva Sidéns *Ebb* för piano och klockliknande glasrör som frambringade en märklig ljudvärld — helt ny för mina öron.

Så jag kan lugna alla stockholmare som sitter där i högan nord. Ni har en undervegetation i er kulturella flora som slår ut den som finns på andra håll. Frågan är bara om ni känner till den.

Eric Waller

Jackpot!

Ca 10 miljoner på Lotto 2.

Spela på Lotto 1.
Om du vill vinna stort
på Lotto 2.

Spela hos Tips Online-ombud ända
fram till klockan 14.00 på lördag.
Övriga ombud måste ha din kupong tidigare.
Kontrollera själv med ditt ombud.
Insats 2:50 kr/spelfält. Endast jämnt antal spelfält.

LOTTO

Håll drömmen vid liv.